

Så kan DU hjälpa den BIOLOGISKA MÅNGFALDEN i Växjö

Biologiska mångfalden i Växjö stad

Staden Växjö med dess närmaste omnejd har ett mycket rikt växt och djurliv. Här finns arter som blivit allt mer ovanliga och som därmed riskerar att försvinna från landet. Detta kan illustreras av att inte mindre än 200, så kallade rödlistade arter påträffats i Växjö under de senaste åren.

Många av de mer ovanliga arterna finns i stadens många naturreservat, men även andra områden som parker, alléer och trädgårdar har stor betydelse. Viktiga artrika miljöer i Växjö är framför allt äldre ädellövträd såsom ek och i bokskog, sandiga eller blomrika marker eller gammal barrskog samt sjöar och småvatten.

Alla kan göra en insats för att gynna naturmiljön och den biologiska mångfalden. Hur du handlar (i dubbel bemärkelse) har betydelse och mer konkret kan du påverka din trädgård eller balkong.

Hur kommer det sig att skötta ytor i stadens parker och trädgårdar kan vara en så viktig plats för artrikedomen? En viktig förklaring är att många av våra arter har utvecklats under miljontals år tillsammans med stora däggdjur som starkt påverkat landskapet. Där har noshörningar och uroaxar fungerat som gräsklippare, elefanter som motorsågar och hjortar som busksaxar.

Tribbushörningen fungerar som en slarvig gräsklippare på savannen. Noshörningar och andra stora däggdjur fanns tidigare även i Europa, och vår inhemska flora och fauna är anpassade till det landskapet som skapades av betesdjuren.

Odling växter med extra pollen och nektar

Du kan odla växter som innehåller extra mycket pollen och nektar exempelvis bolltistel, honungsfacelia, lavendel, salvia, myntor, nepetor, stjärnflocka, vallört, krokus, lungört, gurkört, åkervädd, timjan, rosenflockel, fingerborgsblomma och blåklockor. Tänk på att aldrig slänga trädgårdsavfall i naturen, för då kan trädgårdsväxterna konkurrera ut inhemska arter.

Vissa blommande växter, både odlade eller vilda, innehåller extra mycket pollen och nektar. Åkervädden är en av stadens viktigaste blommor och ger bland annat den mindre bastardsvärmaren mat.

Om du hjälper naturen, kommer naturen att hjälpa dig.

Se din trädgård som ditt eget naturområde där du har stora förutsättningar att hjälpa många arter genom att skapa olika livsmiljöer för biologisk mångfald.

Att se mångfalden utvecklas i sin egen trädgård ger djup tillfredställelse och forskning har visat att fler sjungande fåglar och fladdrande fjärilar i vår närmiljö gör oss lyckligare. Naturen har förmågan att sänka vår puls och ge oss återhämtning.

Den biologiska mångfalden kommer också att hjälpa dig så att du kan få stora skördar av det du odlar, genom att göra jorden bördig, pollinera blommor och hålla eventuella så kallade skadedjur på en rimlig nivå.

Tjänster och gentjänster. Hjälper du blomflugor så att de har mycket mat i form av nektar från blommor, så kommer de att pollinera dina fruktträd och bärbuskar och deras larver kommer att äta upp en hel del av eventuella bladlöss i trädgården. Taggsländflugan på sommargyllen.

Ädellövträd

Den viktigaste insatsen du kan göra för mångfalden i Växjö är att vara rädd om eller plantera ädellövträd som ek, lönn, ask och alm. Tänk på att träden blir värdefullare med åldern, då bildas håligheter och skrovlig bark som utgör livsmiljö för flera av stadens hotade arter.

Eken är mångfaldsträdet nummer ett. Exempelvis är inte mindre än 180 fjärilsarter beroende av trädslaget, bland annat den vackra strimmiga smalvingemätaren.

Döda träd och multnande ved

Även sedan ett träd har dött är det viktigt. Då kommer många insekter och svampar för att leva av trädets ved eller andra invånare. Dessa arter omsätter näringen i veden och bidrar till kretsloppet. Bristen på multnande ved har gjort att många arter blivit sällsynta i dagens skogar. Så var rädd om döda stående träd, lågor och skapa gärna en liten rishög i trädgården.

Ett dött träd utgör mat eller boplatser för en stor del av vår biologiska mångfald. Både grova träd och klena grenar är viktiga. Lövgetingbockens larver lever i ekgrenar.

Blommande träd och buskar

Att gynna och plantera blommande träd och buskar är ett av de enklaste och trevligaste sätten att hjälpa den biologiska mångfalden. Sälg, körsbär, vinbär, lönn, hägg, päron, äppelträd, syren, rönn, hagtorn, spireor, rosor, hallon och lind avlöser varandra i blomning och producerar mängder med mat till pollinerare med mera. Mat är viktigt men tänk gärna också på ett fågelbad eller liknande för dina törstiga små grannar. Eller varför inte en liten damm?

Blommande träd och buskar kan ge pollinerande insekter mat från tidig vår till höst. Här en kartfjäril på brudspirea.

Gräsmattan

Ett enkelt sätt att öka mängden blommor är att inte klippa gräset så ofta. Låt vitklöver, tusensköna och maskrosor blomma eller varför inte göra om en del av gräsmattan till äng.

Gör gärna om en del av gräsmattan till en äng. En äng kan skapas på många sätt. Det viktiga är att gräset slås/klippas bort en gång om året. Det går även att så ängsfröer eller plantera plantor.

Holkar

Vissa djur som fåglar, fladdermöss och vilda bin har svårt att hitta boplatser, då det inte finns så många hålträd eller stående döda träd idag. Du kan hjälpa dessa arter genom att tillverka holkar. En biholk kan vara en bit trä med borrade hål (hålens diameter skall vara mellan 3- 12 mm) eller en samling avklippta bamburör eller andra ihåliga grenar/strån.

Med holkar kan du bland annat hjälpa fladdermöss, vilda bin och fåglar som den skönsjungande svartvita flugsnappare.

"Ogräs"

Alla växter är viktiga, även de som vi ofta kallar "ogräs". Ett enkelt sätt att hjälpa mångfalden är att vara mindre nitisk vid ogrärensandet. Kirskaål, plistrar, dån, tistlar, nässlor och baldersbrå är viktiga och utgör föda åt insekter och fåglar.

Nässlor är viktiga inte bara för näselfjärilens och påfågellögats larver utan fröna äts gärna av gråskikor och andra fåglar på vintern.